

СЛОВО ДО ЧИТАЧА

Двісті років тому у ході Вітчизняної війни 1812 р. у відкритому конфлікті зійшлися дві наймогутніші держави того часу — наполеонівська Франція та Російська імперія. Як відомо, та війна закінчилася поразкою французів і їхніх союзників вступом військ Олександра I до Парижу то створенням Священного союзу з метою відродження порядків, котрі існували на просторах від Піренейв до Німану до Великої французької революції 1789–1794 рр.

Вітчизняна війна 1812 р., що її тепер усе частіше називають Французько-російською, мала непересічне значення для більшості народів тогочасної Росії. Зокрема, учені сьогодні активно досліджують її вплив на долю жителів Бессарабії, Курщини, Вологодщини, Поволжя, Башкірії, мешканців деяких інших регіонів багатонаціональної Російської імперії. Вивчається історіографія зазначеного питання, досліджується джерельна база теми, пишуться різнобічні статті, створюються збірки документів та різнопланові монографії, чії автори та упорядники торкаються найрізноманітніших питань воєнного протистояння, аналізують фактори, що призвели до його виникнення, відтворюють конкретику бойових дій та портретну галерею тогочасних героїв, описують наслідки війни як для Європи у цілому, так і для окремих регіонів континенту. Чільна увага при цьому завжди приділяється реставрації процедури тих урочистостей, що мали місце в 1837, 1862, 1887 й 1912 рр., тобто, — з нагоди так званих «круглих дат» війни.

Водночас вчені незалежної України, а також велика група співробітників Інституту історії України НАН України вельми плідно розробляють окремі проблеми Вітчизняної (Французько-російської) війни 1812 р. Провідні науковці Києва, Львова, Чернівців, Кіровограда, Житомира, Запоріжжя та інших наукових осередків нашої держави, на високому науково-методологічному рівні порушують і розв'язують питання, пов'язані зі становищем Київщини, Волині, Поділля та інших місцевостей України у ході боротьби між Наполеоном та Олександром I, участю місцевих жителів у подіях 1812–1814 рр. і проявом їх конкретних форм, основними соціально-економічними тенденціями довоєнного, воєнного та повоєнного періодів, тодішнім станом регіональної промисловості, торгівлі й фінансів, фіксацією подій того глобального конфлікту в народній свідомості, роллю його у зародженні, становленні та розвитку декабристського й крайового національно-визвольного рухів. Прослідковується вплив війни на творчість Т.Г. Шевченка, О.С. Пушкіна, М.Ю. Лермонтова, на подальший розвиток прогресивної російської та української літератур, образотворчого мистецтва, архітектури тощо.

У цьому контексті безперечно важливою є конференція, організована Інститутом історії України НАН України, яка повинна підбити певний підсумок проведених студіювань та окреслити перспективні напрями для подальших досліджень.

В.А. Смолій,
директор Інституту історії України НАНУ,
академік Національної академії наук України